

MÁDI NAPKÖZIJÓTHONOS ÓVODA, BÖLCSŐDE ÉS KONYHA

**BÖLCSŐDEI
SZAKMAI PROGRAM**

2025.

Tartalom

Tartalom	1
1.Bevezetés.....	5
2.Az intézmény adatai	6
3.Bölcsődénk bemutatása	7
4.Bölcsődénk pedagógiai hitvallása	8
5.A bölcsődei nevelés-gondozás célja.....	9
6.A bölcsődei nevelés-gondozás	10
6.1.Az egészségvédelem, egészséges életmód megalapozása	10
6.2.Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése	10
6.3.Megismerési folyamatok fejlődésének segítése	11
6.4.Az esélyegyenlőség biztosítása, esélyteremtés megvalósítása	11
6.5.Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások biztosítása.....	11
7.Bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei	11
7.1.A családi nevelés elsődlegességének tisztelete	12
7.2.A gyermeki személyiség tiszteletének elve	12
7.3.A nevelés és gondozás egységének elve	12
7.4.Az egyéni bánásmód elve.....	13
7.5.A biztonság és stabilitás elve.....	13
7.6.Az aktivitás és önállósulás segítségének elve	13
7.7.Az egységes nevelő hatások elve	14
8.A bölcsődei ellátás igénybevételi módja	14
9.A bölcsődei élet megszervezése	15
9.1.A bölcsődei nevelés-gondozás személyi feltételei	15
9.2.A bölcsődei nevelés-gondozás tárgyi feltételei	16
9.3.A gondozási egységek helyiségei.....	16
9.4.A bölcsőde egyéb helyiségei	17
10.Szervezeti és időkeretek	18
10.1.Csoportszervezés	18
10.2.„Saját gondozónő” rendszer:	18
10.3.Napirend	18

10.4.Heti rend.....	19
11.Bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei.....	20
11.1.Gondozás.....	20
11.2.Gondozási műveletek: pelenkázás, bili, WC használata.....	20
11.3.Testápolás.....	21
11.4.Étkeztetés.....	22
11.5.Pihenés, alvás biztosítása	22
11.6.Levegőzés.....	23
12.A játék, játékos tanulás.....	23
12.1.Mozgás, játékos torna.....	24
12.2.Mondókázás, éneklés.....	25
12.3.Verselés, mesélés.....	25
12.4.Alkotótevékenység	26
12.5.Egyéb tevékenységek	28
13.Bölcsőde kapcsolatai	28
13.1.Kapcsolattartás a szülőkkel	28
13.2.Családlátogatás.....	29
13.3.Szülővel történő fokozatos beszoktatás.....	30
13.4.Napi beszélgetések a szülővel	31
13.5.Üzenő füzet.....	31
13.6.Fogadóóra.....	31
13.7.Szülői értekezlet	32
13.8.Szülőcsoportos megbeszélés	32
13.9.Nyílt napok.....	32
13.10.Szülők tájékoztatása	33
13.11.Óvoda-bölcsőde.....	33
13.12.Kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal	33
13.13.Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel	34
13.13.Kapcsolat a gyermekélelmezéssel	34
13.14.Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal.....	34
14.A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültségének biztosításának módja, formái:.....	35
15.Szakmai Program működésének, bevalásának ellenőrzési rendszere.....	35
16.Hagyományok, ünnepek, rendezvények a bölcsődében.....	35
17.Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelme	36

18.Érdekképviselői Fórum	38
19.A bölcsőde szakmai dokumentumai:.....	38
20.A bölcsőde Szakmai Programja	40
21.Érvényességi nyilatkozat, legitimációs záradék	40
22.Zárszó	40

1.Bevezetés

Mád önkormányzata a családban nevelkedő kisgyermek számára, a családi nevelést segítve, gyermekek nappali felügyeletét, szakszerű gondozását-nevelését bölcsődében biztosítja. A bölcsőde feladatainak ellátását, a kötelező helyi közoktatási feladatokkal közös intézményfenntartás keretében látja el.

A Mádi Napköziotthonos Óvoda, Bölcsőde és Konyha elkészítette a saját Szakmai Programját, ami szerint végzi a gondozási-nevelési tevékenységét, és amely összhangban áll „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjával”. A Szakmai Program a bölcsőde első számú szakmai dokumentuma, és a benne megfogalmazott alapelveket betartva végzi minden kisgyermeknevelő a napi munkáját.

A Szakmai Program elkészítése során az alábbi jogszabályi előírásokat vettük figyelembe:

- 1991. évi LXIV. törvény: a gyermekek jogairól
- 1993. évi III. törvény: a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
- 1997. évi XXXI. törvény: A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
- 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet: a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről
- 9/2000. (VIII. 04) SzCsM rendelet: a személyes gondoskodást végző személyek továbbképzéséről és a szociális szakvizsgáról
- Módszertani levél a bölcsődei gondozás-nevelés minimum feltételeiről és a szakmai munka részletes szempontjairól
- 328/2011. (XII. 29.) Korm. rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások és gyermekvédelmi szakellátások térítési díjáról és az igénylésükhöz felhasználható bizonyítékokról
- Mád Község Önkormányzata 6/2016. (II. 26.) számú rendelete „ A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásról, annak igénybeviteléről, valamint a fizetendő térítési díjról”

Programunkban és a munkánk során tudatosan törekszünk az egyenlő esélyteremtésre, a hátrányok csökkentésére, a pozitív hatások felerősítésére, a negatív hatások mérséklésére. Programunkkal szeretnénk biztosítani, hogy az általunk gondozott-nevelt kisgyermek a mindenapjaikat szeretetteljes, nyugodt, élmény dús légkörben éljék meg.

2. Az intézmény adatai

Az intézmény neve: Mádi Napköziotthonos Óvoda, Bölcsőde és Konyha

Székhelye: 3909 Mád, Bercsényi utca 4.

Telefonszáma: 20/2695858

OM szám: 028823

E-mail cím: madioviesbolcsi@gmail.com

Az intézmény fenntartója: Mád Község Önkormányzata

A fenntartó címe: Mád, Rákóczi út 50.

Működési területe: Mád község

Az intézmény típusa: Többcélú intézmény

Telephelye: Központi Konyha

Címe: 3909 Mád Rákóczi utca 69.

Fenntartója: Mád Község Önkormányzata

3909 Mád Rákóczi út 50.

Az intézmény tevékenységi köre: Óvodai nevelés: 851011

Bölcsődei ellátás: 889101

SNI gyermekek óvodai nevelése: 851012

Kormányzati funkció: Gyermekek napközbeni ellátása: 104030

Gyermekek bölcsődei ellátása: 104031

A szolgáltató adószáma: 16675827-1-05

Ágazati azonosító: S0056295

Bölcsődei csoport száma:	1
Kisgyermeknevelők:	2
Bölcsődei dajka::	1
Férőhelyek száma:	14
Nyitvatartási idő:	6.30 órától- 16.30 óráig
A bölcsőde, a feladat jellegétől függően:	napos bölcsőde

3.Bölcsődénk bemutatása

Intézményünk Mádon található, Tokaj-Hegyalja egyik legszebb községében, mely borászati és pincekultúrájáról világhíres, az őskor óta lakott település. Lakossága éppen ezért szőlészettel, borászattal, bányászattal, turizmussal foglalkoznak. Mindezek mellett megtalálható a munkanélküliség is, amelynek következtében sok fiatal elköltözik, így községünkben egyre kevesebb gyermek születik.

Az intézményünk 120 éves múltra tekint vissza. 1894-ben alapította az akkori képviselőtestület adományokból. A múltat megörökítő dokumentumok azt bizonyítják, hogy intézményünk mindig fontos volt a településnek. Képes volt a fennmaradásra, megújulásra a társadalmi, gazdasági változások közepette is. A múltat megörökítő dokumentumok azt bizonyítják, hogy az óvoda mindig fontos volt a település számára, az itt dolgozók pedig minőségi munkájukkal hozzájárultak, hogy funkcióját betöltse, amely a mai napig így van.

Az épület a község szívében található, területe az udvarral együtt 4450 m². A ligetszerű udvar, mely esztétikus fajátékokkal van beépítve, a területéből és adottságaiból adódóan kielégítik a gyermekek levegő, nap, vízfürdőzési, valamint mozgásigényét.

A társadalmi, gazdasági, politikai változások a több mint száz év alatt sok átalakulást hoztak az óvoda életében. Az idő távlatából úgy tűnik, hogy az intézmény vezetése régen és jelenleg is mindig tudott alkalmazkodni az igényekhez. Az intézményünk részben önálló költségvetési szerv, önálló bérgazdálkodással. A gazdasági tevékenységét a fenntartó, Mád Község

Önkormányzatának gazdasági csoportja látja el. A jelenlegi helyzetről elmondható, hogy a fenntartónkkal a kapcsolatunk korrekt, feltételeket biztosítja, a reális igényeinket igyekszik rövid időn belül lehetősége szerint teljesíteni. A település fejlesztési tervében fontos helyet foglalunk el, mert a fenntartónk úgy gondolja, egy jól felszerelt, jól működő intézménnyel is tud fiatalokat itt tartani a településen, vagy legalábbis az itt maradottaknak, a gyerekeinek komfortosabbá tudja tenni az életét

Társadalmi, gazdasági változásra való válasz hozta létre 2005. évben a bölcsődét. Az intézményben dolgozók észrevették azt a gazdasági szükségszerűséget, hogy a nők előbb visszatérnek a munkába, hiszen a megélhetéshez szükség van az ő keresetükre is. Az intézményben dolgozók egy kitörési pontot találtak, hiszen a környéken akkor még nem volt bölcsőde, ezzel új munkahelyteremtés is megvalósult.

Az intézmény szervezeti struktúrája ebben a formában 12 éve működik és ezzel kettős funkciót látunk el, egyrészt a kisgyermek napközbeni bölcsődei ellátását, amely a szociális rendszerhez tartozik, másrészt az óvoda gyerekek nevelését, amely a köznevelési rendszer része. Ezzel az ellátási formával a helyi igényt elégítjük ki, segítjük a településen élő családokat.

Az óvoda és az óvodába integrált bölcsőde a szakmai követelmények betartásával eredményesen segíti a kisgyermek harmonikus fejlődését. Törekszünk egymás szakterületének megismerésére, kölcsönös tapasztalatszerzés lehetőségének megteremtésére, ez mind a bölcsőde, mind az óvoda kompetenciájának erősödését kedvezően befolyásolja. A közös programok is segítik a kölcsönösséget és az egymásra épülést, az együttműködést. Az eltelt időszak igazolta munkánk eredményességét, a két szakterület jól tudott egymáshoz alkalmazkodni. A szülők igényeit, elvárásait a gyermekek gondozása, nevelése terén teljesíteni tudjuk.

A gyermekek bölcsődéből óvodába való átszoktatása gördülékeny, nem jelent törést számukra az óvodába való átlépés a nevelőváltás, mert a közös programok, udvari játék, bábelőadás, játszóházi foglalkozásokon találkoznak az óvodapedagógusokkal.

4. Bölcsődénk pedagógiai hitvallása

Bölcsődénk nevelő-gondozó munkája középpontjában mindig a kisgyermek áll. A bölcsődei nevelésről elmondható, hogy a gondozás és játék során valósítják meg a kisgyermek fejlesztését, a testi fejlődés biztosítását, egészséges érzelmi, értelmi fejlődés elősegítését. A kisgyermek a gondozónők segítségével saját tapasztalataik révén megtanulják a társas érintkezés alapjait, az együttműködés elveit, szabályait, a kommunikáció formáit, azok jelentéstartalmát, különböző mozgásformák begyakorlását és nem utolsósorban az anyanyelv megalapozására is mód nyílik.

Biztonságérzetet nyújtó, érzelem gazdag környezetet alakítanak ki a kisgyermeknevelők, melyben a gyermek saját képességei szerint fejlődhet, megízlelheti az önfelelt aktív játék örömét, mely képessé teszi a későbbi élet során a kreatív továbbfejlődésre, élmény és fantázia világa gazdagodhat és kialakulhat az esztétikum iránti érzékenysége.

Figyelemmel fordulnak minden kisgyermek felé. Törekednek az egyéni tulajdonságok, egyéni szükségletek megismerésére, hiszen csak így tudnak a bölcsődében személyre szóló bánásmódot alkalmazni. Az egyéni sajátosságokhoz, igényekhez igazodó gondozás-nevelés magába foglalja, a személyre szóló, személyes tartalmú kommunikációt, a kisgyermek egyéni fejlődésének elősegítését minden területen, szerető, megértő elfogadó környezetben, ahol biztonságban és jól érzi magát. Így tudják elérni, hogy a szülő nyugodt szívvel hagyja gyermekét a bölcsődében és képes az együttműködésre.

5.A bölcsődei nevelés-gondozás célja

A bölcsőde olyan szolgáltató intézmény, amely az alapellátás keretében, alaptevékenységként napközbeni ellátást és alapellátáson túl, a családi nevelést támogató szolgáltatásokat nyújt, a kisgyermek, családok számára.

Célkitűzésünk

1. A kisgyermek sokoldalú, harmonikus személyiségfejlődésének elősegítése. A 1-3 éves korú gyermekek egymásra épülő nevelése- gondozása. Harmonikus testi-lelki-szellemi fejlődésének segítése és biztosítása az életkori és egyéni sajátosságok figyelembevételével. Családias, derűs légkörben, fizikai és érzelmi biztonság megteremtésével, odaforduló szeretettel, elfogadással, a gyermek kompetenciájának figyelembevételével, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, viselkedési minták

nyújtásával biztosítják a gyerekek fejlődéséhez szükséges sokféle, változatos tevékenységeket.

2. Az egyenlő esélyteremtés, a hátrányok csökkentése, a pozitív hatások felerősítése, a negatív hatások mérséklése.

6.A bölcsődei nevelés-gondozás

A bölcsődei nevelés-gondozás feladata a gyermekek testi-lelki és szellemi szükségleteinek a kielégítése, a fejlődés elősegítése.

6.1.Az egészségvédelem, egészséges életmód megalapozása

Kisgyermeknevelők feladata bölcsődénkben:

- a fejlődéshez szükséges egészséges és biztonságos környezet megteremtése,
- a primer szükségletek, egyéni igények kielégítése,
- az egészségvédelem, egészségnevelés, a környezethez való alkalmazkodás és az alapvető kulturhiginés szokások kialakulásának segítése.

6.2.Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése

Kisgyermeknevelők feladata bölcsődénkben:

- derűs légkör biztosítása, a bölcsődébe kerüléssel járó nehézségek lehetőség szerinti megelőzése, illetve csökkentése, a gyermekek segítése az esetlegesen átélt nehézségeinek a feldolgozásában,
- a kisgyermeknevelő és a gyermek között szeretetteljes, érzelmi biztonságot jelentő kapcsolat kialakulásának elősegítése,
- a társas kapcsolatok alakulásának, az együttélés szabályainak elfogadása, a másik iránti nyitottság, empátia és tolerancia fejlődésének elősegítése,
- megteremteni a lehetőségét a kisgyermeknevelővel és/vagy a társakkal közös élmények szerzését.

6.3.Megismerési folyamatok fejlődésének segítése

Kisgyermeknevelők feladata bölcsődénkben:

- a gyermek életkorának, érdeklődésének megfelelő tevékenységi lehetőségek biztosítása,
- az önálló aktivitás és kreativitás támogatása, ismertetése,
- a gyermek tevékenységének támogató-bátorító odafigyeléssel kísérése, megerősítése, a gyermek igényeihez igazodó közös tevékenység során élmények, viselkedési és helyzetmegoldási minták nyújtása.

6.4.Az esélyegyenlőség biztosítása, esélyteremtés megvalósítása

- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családok gyermekei esetében a hátrányok és a hátrányok következményeik enyhítése,
- a csoportban a magatartás zavart mutató vagy más fejlődési rendellenességgel küzdő gyermekekkel megfelelő bánásmód alkalmazása érdekében szakemberekkel, szülőkkel való együttműködés, vizsgálatokon való részvétel elősegítése.

6.5.Alapellátáson túli, a családi nevelést támogató szolgáltatások biztosítása

- Nincs ilyen szolgáltatás az intézményben

7.Bölcsődei nevelés-gondozás alapelvei

A szakszerű nevelést-gondozást az alábbi alapelvek érvényesítésével valósítják meg a kisgyermeknevelők, amelyet magukénak éreznek és legjobb tudásuk szerint nevelik-gondozzák a rábízott kisgyermekeket.

- A családi nevelés elsődlegességének tisztelete
- A gyermeki személyiség tiszteletének elve

- A nevelés és gondozás egységének elve
- Az egyéni bánásmód elve
- A biztonság és stabilitás elve
- Az aktivitás és önállósulás segítésének elve
- Az egységes nevelő hatások elve

7.1.A családi nevelés elsődlegességének tisztelete

A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége.

A bölcsődénk a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és lehetőség szerint erősítve vesz részt a gyermekek gondozásában-nevelésében, illetve szükség esetén lehetőségeihez mérten törekszik a családi nevelés hiányosságainak kompenzálására, korrigálására. Mindezek értelmében fontos tehát a szülők számára lehetővé tenni a tevékeny, különböző szinteken és módokon megvalósuló bekapcsolódást a bölcsőde életébe.

7.2.A gyermeki személyiség tiszteletének elve

A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – a kisebb körű kompetenciából fakadó nagyobb fokú segítség, ráutaltsága miatt különleges védelem illeti meg. A bölcsődei nevelés-gondozás értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására, a személyes, szociális és kognitív kompetenciáik fejlődésének segítésére irányul, az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával, melynek betartása a mi bölcsődénkben is kötelező a kisgyermeknevelőknek.

7.3.A nevelés és gondozás egységének elve

A nevelés és gondozás elválaszthatatlan egységet alkotnak. A nevelés tágabb, a gondozás szűkebb fogalom: a gondozás minden helyzetében nevelés is folyik, a nevelés helyzetei, lehetőségei azonban nem korlátozódnak a gondozási helyzetekre. Ezt szem előtt tartva végzik gondozó-nevelő tevékenységüket a kisgyermeknevelők bölcsődénkben.

7.4.Az egyéni bánásmód elve

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a kompetenciáinak az elismerésén alapuló választási lehetőségek biztosítása az egyes élethelyzetekben, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése, elismerése. A kisgyermeknevelő meleg, szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti elő a gyermek fejlődését. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt elfogadását akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől. A kisgyermeknevelő elfogadja, tiszteletben tartja a gyermekek vallási, nemzetiségi, etnikai, kulturális... stb. hovatartozását, és a lehetőségek szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, segíti a saját és más kultúrák és hagyományok megismerését, tiszteletben tartását.

7.5.A biztonság és stabilitás elve

A biztonság a tárgyi és személyi környezetének állandósága („saját” kisgyermeknevelő rendszer, csoport-és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához.

A napirend folyamatosságából, az egyes mozzanatok egymásra épüléséből fakadó ismétlődések tájékozódási lehetőséget, stabilitást, kiszámíthatóságot eredményeznek a napi események sorában, növelik a gyermek biztonságérzetét a bölcsődénken.

A kisgyermeknevelők a gyermekeket fokozatosan szoktatják az új helyzetekhez, segítik az alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új megismerését, a szokások kialakulását. A biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

7.6.Az aktivitás és önállósulás segítésének elve

A kisgyermeknevelő a gyermeket ösztönzi, megnyilvánulásait elismeri, támogatja, az igényekhez igazodó segítséget nyújt, az önállóságát növeli, fizikai és pszichés állapotát elfogadja. A gyermek felé irányuló szeretete, elfogadása, empátiája pedig fokozzák a gyermek aktivitását és az önállóság iránti vágyat.

A biztonságos tevékenységre motiváló személyi és tárgyi környezet megteremtése, a próbálkozásokhoz elegendő idő biztosítása, a gyermek meghallgatása véleményének figyelembevétele, a kompetenciáinak fejlesztése, megfelelő mértékű döntési lehetőség biztosítása a bölcsődénkben a nevelés-gondozás egyik kiemelt feladata.

A kisgyermeknevelő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, saját példamutatásával, az egyes élethelyzeteknek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá, kezelhetővé tételével, a tapasztalatok feldolgozásának segítségével, az egyes viselkedési formák átadásával, bátorításával segíti a tanulást.

7.7. Az egységes nevelő hatások elve

A nevelés értékközvetítés és értékteremtés egyben. Eredményessége érdekében fontos, hogy a gyermekkel foglalkozó felnőttek a közöttük lévő személyiség béli különbözőségek tiszteletben tartásával a gyermek elfogadásában, a kompetenciájának és pillanatnyi szükségleteinek megfelelő fizikai és érzelmi biztonság és szeretetteljes gondoskodás nyújtásában, öntevékenységének biztosításában egyetértsenek, az alapvető értékek, erkölcsi normák és célok tekintetében nézeteiket egyeztessék, nevelői gyakorlatukat egymáshoz közelítsék, melynek megvalósulására a mi kisgyermeknevelőink is törekednek.

8. A bölcsődei ellátás igénybevételi módja

A bölcsődébe való felvételre jelentkezés ideje minden év áprilisában van. Amennyiben üres férőhelyek vannak, a felvétel az év minden időszakában lehetséges.

A felvételre jelentkezők előjegyzésbe kerülnek. A felvételtől, illetve az elutasításról 30 napon belül értesítést kapnak a szülők.

A bölcsődébe felvehető az a gyermek, akiről a szülei munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük, szociális helyzetük miatt nem tudnak a napközbeni ellátásukról gondoskodni.

Az ellátás igénybevételének módját, feltételeit a Szervezeti és Működési Szabályzat, és annak melléklete, a Felvételi Szabályzat tartalmazza.

A szülők a felvételre jelentkezés pontos időpontjáról, az önkormányzat honlapjáról, az intézmény hirdetőtáblájáról, a hangosbemondóból tájékozódhatnak.

9.A bölcsődei élet megszervezése

9.1.A bölcsődei nevelés-gondozás személyi feltételei

Bölcsődénkben egymást tisztelő, elfogadó, egymás munkáját megbecsülő felnőttek **dolgoznak, akiknek személyisége meghatározó a gyermekek számára.**

Intézményünkben egy bölcsődei csoport működik, ahol két kisgyermeknevelő látja el a gyermekek nevelését-gondozását, és egy technikai kisegítő segíti munkájukat.

- Bölcsődénkbe járó kisgyermekek nevelését-gondozását kisgyermeknevelők végzik a bölcsődei élet egész időtartama alatt. Kisgyermeknevelőink munkájukat hivatásnak tekintik. A kisgyermeknevelők a nevelő-gondozó munkájukat a Szakmai Program alapján végzik, személyiségükön keresztül valósul meg a program cél- és feladatrendszere. A legújabb szakmai módszerek szerint dolgoznak, ezáltal fejlesztik a gyermekek kreativitását, alkotóképességét. A természethez közelítve spontán ismereteket, mintát nyújtanak a gyermekek számára, ezért fontos, hogy ők is nyitottak legyenek, elfogadó, segítő, támogató attitűd jellemezze őket.

A csoportban dolgozó kisgyermeknevelők összehangolt nevelő-gondozó munkát végeznek. A Szakmai Program megvalósításának fontos feltétele a rendszeres továbbképzés, önképzés, melyhez a feltételeket biztosítjuk. A távlati céljaink között szerepel, hogy a kisgyermeknevelők közül ne csak az egyiknek, hanem mindkettőjüknek felsőfokú végzettsége legyen, valamint a technikai dolgozónk elvégezze a bölcsődei dajkaképzőt.

- A bölcsőde rendjét, tisztaságát, balesetmentes környezetét zavartalan működését a vezető és a technikai dolgozó biztosítják. Munkájukkal szemben tőlük is elvárható, hogy modellként szolgáljanak a gyermekek számára, hiszen befolyásolják a nevelési légkört, a gondozás folyamatát.
- A szakmai fejlődés segítői lehetnek a bölcsődei szaktanácsadók és szakértők.
- A szakmai munkaközösség a bölcsőde belső fejlesztése szempontjából, első számú közössége.
- A nevelőtestület szakmai kérdésekben a bölcsőde legfontosabb tanácskozó, elemző és határozathozó szerve.
- A bölcsőde körül jelentkező munkákban közhasznú dolgozó időszakos segítséget nyújthat.

Helyben megbeszéléseket, munkaértekezleteket tartunk, belső hospitálásokat, melyek hozzájárulnak a szakmai fejlődéshez, egymás kompetenciáinak a megismeréséhez, erősségek, gyengeségek megismeréséhez.

Bölcsődében gyermekvédelmi felelős végzi a gyermekvédelmi munkát.

9.2.A bölcsődei nevelés-gondozás tárgyi feltételei

A bölcsődébe járó kisgyermekek napjuk nagyobb részét az intézményben töltik. Céljaink eléréséhez, mindennapjaink jó komfortérzéséhez hozzátartozik a jó tárgyi ellátottság. Szem előtt tartva ennek megvalósulását, törekszünk a biztonságos, barátságos, esztétikus, gyermekközpontú és családias bölcsődei környezet megteremtésére. A bölcsődénk külső képe, udvara és belső helyiségei „Jó itt lenni” érzését biztosítják.

9.3.A gondozási egységek helyiségei

Csoportszoba: természetes megvilágítású, falai világosok, meleg színűek. A bútorok a gyermekek méreteihez igazodnak, céljaink között szerepel a bútorok folyamatos cseréje. Az ágyak cseréje a közelmúltban megtörtént. A csoportban új pihenősarok kialakítására is sor került ahol, ha egy-egy gyermek, játék közben elfárad, lepihenhet. A parketta és a szoba burkolata mosható, fertőtleníthető, könnyen tisztítható. A játékok és a különféle eszközök, melyekkel a nap folyamán tevékenykednek, a gyerekek számára elérhető magasságban vannak elhelyezve. A gyermek teljes alakját mutató tükör van elhelyezve a falra, ami hozzájárul a

testkép kialakulásához. A játékok fertőtlenítése folyamatosan történik. A gyermekek étkeztetése a csoportszobában történik. A kulturált étkezési szokásokhoz szükséges feltételeket igyekszünk megteremteni.

Mosdó helyiség: közvetlenül a csoportszobából nyílik. A kisgyermek gondozását és önállósodását segítő berendezési tárgyak és eszközök a gyermekek méreteihez és fejlettségükhöz igazodnak. Minden gyereknek van saját fésűje, törölközője, fogmosó felszerelése. A pelenkázó alatt lévő szekrényben névvel ellátott dobozban pelenka azoknak a gyerekeknek, akiknek még szüksége van rá. A pelenkázó felett lévő polcon találhatóak a pelenkázóhoz szükséges eszközök. Itt nyílik lehetőség a gyermekek lefürdetésére is.

Gyermeköltöző: az 1-3 éves korú gyermekek öltöztetési igényeinek megfelelően alakítottuk ki, minden gyermek részére biztosítjuk a jellel ellátott ruha- és cipőtárolót, padot. A babakocsik elhelyezésére a kinti folyosón van lehetőség. A szülők számára biztosítjuk a várakozáshoz szükséges feltételeket, a mozgássérült mosdót, WC-t.

A helyiségek díszítése: során törekszünk az esztétikus bölcsődei környezet kialakítására. A négy évszaknak, az ünnepeknek megfelelően, ízlésesen, mértékletesen díszítjük a helyiségeket. Gyermekek munkáit a szülők és gyermekek számára is jól látható helyre rakjuk ki.

9.4.A bölcsőde egyéb helyiségei

Többfunkciós nevelői szoba: a kisgyermeknevelők, óvodapedagógusok közös adminisztrációs és megbeszélések helyisége, valamint itt helyezkednek el a számítástechnikai eszközök. Itt tudjuk fogadni a szülőket is, ha egyéni problémáikra szeretnének megoldást találni.

Tisztítószer raktár az intézményben, a bölcsőde és az óvoda számára kellőképpen betölti funkcióját.

Mosó-szárító helyiség: a bölcsődei textíliák mosása, szárítása itt történik.

Melegítő konyha és mosogató helyiség külön egység, ezek megfelelnek az élelmiszer higiéniai előírásoknak.

Játéktároló: ahol a bölcsődés gyerekek kinti játékeszközei vannak elhelyezve.

Játsszódudvar: a bölcsődés gyermekeknek külön játszódudvart alakítottunk ki, ahol az óvodás gyerekektől elkülönítve életkori sajátosságaiknak megfelelő játékeszközökkel és kinti

mozgásfejlesztő eszközökkel zavartalanul játszhatnak. Sáros idő esetén a burkolt felületen levegőzhetnek a gyerekek. Rossz idő, eső estén, a fedett folyosón oldjuk meg a levegőzést.

A környezettudatos és a környezetvédelemre nevelést, mind a csoportszobában, mint az udvaron igyekszünk megvalósítani.

Dolgozók szociális helyiségei: az öltöző, mosdó-zuhanyzó, WC, komfortosak és az igényeknek megfelelőek.

A Szakmai Program működőképességéhez elengedhetetlen a folyamatos eszközpótlás, fejlesztés, korszerűsítés. Tárgyi felszereltségünket bölcsődénk költségvetésén túlmenően pályázati összegekből, valamint alapítványok, vállalkozók adományaiból szeretnénk még bővíteni.

10.Szervezeti és időkeretek

10.1.Csoportszervezés: során 14 gyermeket veszünk fel, 20 hetes kortól és 3 éves korig maradnak a bölcsődei csoportba a gyerekek. A továbbiakban csak orvosi igazolással maradhat a gyermek a csoportban.

10.2.„Saját gondozónő” rendszer: a személyi állandóság elvén nyugszik, mely a gyermek számára az érzelmi biztonságot jelenti. Minden kisgyermeknek van saját kisgyermeknevelője. A saját kisgyermeknevelő szoktatja be a gyermeket a bölcsődébe és a bölcsődébe járás egész időtartama alatt ő a kisgyermeknevelője. A kisgyermeknevelő a nevelés-gondozás mellett figyelemmel kíséri a gyermek fejlődését, vezeti a róla készült feljegyzéseket. Ő tartja számon az újabb fejlődési állomásokat. A „saját gondozónő” rendszerben több figyelem jut minden gyermekre. Számon tartják a gyermek egyéni igényeit, szükségleteit, szokásait, problémáit és átsegítik a bölcsődei élet során adódó nehézségeken.

10.3.Napirend: az életkornak megfelelő napi életritmus kialakítása az egészséges testi, lelki és szellemi fejlődés alapfeltétele, ezért a jól szervezett, folyamatos napirend kialakítását nagyon fontos kérdésnek tekintjük. Arra törekszünk, hogy a családi és bölcsődei napirend összhangban legyen, harmonikusan kiegészítse egymást. A napirendet a kisgyermeknevelők a gondozási egységben, a gyermekek életkori sajátosságainak, egyéni igényeinek figyelembevételével tervezik és valósítják meg az alábbi ütemezésben:

A jól szervezett, rugalmas napirend segíti a gyermekek igényeinek, egyéni szükségleteinek kielégítését, a csoport nyugalalmát. A nyugodt gondozás feltételeit a gondozási sorrend biztosítja. A gyerekek ugyan abban az időben étkeznek, pihennek. A gyermekeket tájékoztatják a várható eseményekről, így erősítik a gyermekek biztonságérzetét. A tevékenységek között kiemelt jelentőséget tulajdonítanak a játéknak, erre fordítják a legtöbb időt. Elegendő időt biztosítanak a gyerekeknek az alapos tisztálkodásra, a nyugodt étkezésre pihenésre, öltözködésre, valamint a tevékenységek befejezésére. Ezzel érik el, hogy a gyerekek ápoltak, kiegyensúlyozottak és önállóak legyenek.

A szabad levegőn való tartózkodás időjárástól függő. Tavasszal és nyáron három órát, ősszel egy-két órát, télen -5 fok felett fél-egy órát töltenek.

A nyári időszak napirendje is tartalmaz. Megteremtjük a feltételeket arra, hogy az évszak örömeit a gyerekek a szabadban élvezhessék, a napirend mozzanatait itt végezhessek. A napirend függ:

- a gyermekcsoport életkori összetételétől
- gyermekek szükségleteitől
- évszakoktól
- az időjárástól
- építészeti adottságoktól

A napirend megvalósításának feltétele a jó munkaszervezés, a kisgyermeknevelők és a technikai dolgozó összehangolt munkája. Az óvodai csoportok napirendjét egyeztetjük a bölcsődei napirenddel, szükség esetén módosítunk, rugalmasan alkalmazkodunk egymáshoz, érvényesítjük a folyamatosságot.

10.4.Heti rend

A gyermekekkel való együtt játszás során heti rendszerességgel énekelnek, verselnek, mesélnek, babáznak, alkotótevékenységeket ajánlanak fel a kisgyermeknevelők és játékos tornát kezdeményeznek minden nap. Továbbá megtervezik, megszervezik a közös tevékenységeket, melyhez biztosítják a megfelelő eszközöket a gyermekek életkori sajátosságait figyelembe véve. Mindennapos az elalvás előtti mese, halk zene.

11.Bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei

A bölcsődei élet minden helyzetében fontos a gyermek szabad aktivitás igényének és kompetenciáinak erősítése.

11.1.Gondozás: bensőséges, interakciós helyzet kisgyermeknevelő és gyermek között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése, miközben jól érzi magát és örömet jelent az együttlét. A szociális kompetencia kialakulásának egyik feltétele, hogy a gyermek aktívan vehessen részt a gondozási helyzetekben, lehetősége legyen úgy próbálkozni, hogy miközben érzi a kisgyermeknevelő figyelmét, biztatását, támogató segítségét. Próbálkozásait megerősítéssel, dicsérettel jutalmazták. Lényeges az elegendő idő biztosítása a gondozási műveletekre, mivel az önállósodási folyamat hosszú gyakorlást igényel. A gondozás jelentős mértékben befolyásolja a szokáskialakítását és az önállósodást.

A felnőttel való kommunikáció érzelmi töltése, a kisgyermeknevelőknek a gyermekről adott jelzései kihatnak a személyiség egészséges alakulására. A gondozás (öltözködés, tisztába tevés, illetve WC használat, kézmosás, törölközés, étkezés) és a játék a bölcsődei élet egyenrangú, fontos tényezői. A gondozási műveleteket többnyire a gyermek „saját” kisgyermeknevelője végzi. Távolléte esetén a gyermek számára ismerős, és megfelelő szakképesítéssel rendelkező személy végzi. A napirendet úgy alakítjuk ki, hogy elkerülhető legyen a párhuzamos gondozás. A mosdó helyiségben, egy időben egy kisgyermeknevelő és legfeljebb két gyermek tartózkodik. A gondozási tevékenységet úgy szervezzük, hogy minden alkalommal elegendő idő jusson a gyermekek nyugodt, zavartalan ellátásához, a gyermek aktív közreműködéséhez, a helyes szokások gyakorlásához.

11.2.Gondozási műveletek: pelenkázás, bili, WC használata

A pelenkázás során a gyerekek egyszer használatos, saját pelenkát használnak. Reggelente szükség szerint, ebéd előtt és alvás után minden pelenkás gyereket tisztába tesznek a kisgyermeknevelők. Ha valamelyik gyermek napközben bekakál, rögtön tisztába teszik, ha szükséges lefürdetik, amennyiben a törölkendő nem elegendő. A lemosás előtt lehetőséget kapnak a gyerekek a vízzel való ismerkedésre, így oldjuk a víztől való félelmüket. Az önállóan, stabilan álló gyermeket, ha bepisilt állva pelenkazzák. Az állva pelenkázás előnyei, hogy

könnyebb a kapcsolattartás, a szemkontaktus tartása, a gyermek látja, mi történik, nagyobb biztonságban érzi magát, együtt tud működni, aktív részese a folyamatnak. Az otthon bilit használó gyerekek, a bölcsődében is bilit használnak, a gyermek WC-t, mint lehetőséget ajánlják fel számára. Ha valamelyik gyermek kakált, mindig a kisgyermeknevelő törli meg. A kislányoknál a pisilés utáni törlés segítségnyújtás formáját egyéni igényekhez igazítják a kisgyermeknevelők. A szobatisztaság fontos állomás a gyermek szociális fejlődésében. Kialakulását nem sűrgetik a kisgyermeknevelők, tiszteletben tartják az egyéni tempót, idegrendszeri, pszichoszomatikus érést, aminek következtében előbb vagy utóbb szobatisztává válik a gyermek.

11.3. Testápolás

Környezetünk és testünk tisztasága nemcsak elégedettséget és jó érzést ad, hanem a betegségek elleni küzdelemben is nagy szerepe van. Az alapvető tisztasági szokások kialakítását már kisgyermekkorban elkezdjük. A nap folyamán rendszeresen kezet, arcot mosnak a gyerekek, attól függ, hogy milyen tevékenységet végeztek. A tisztálkodási folyamat során, a helyes technika elsajátíttatása az elsődleges cél. A tisztálkodáshoz fertőtlenítős folyékony kézmosó szappant használnak a gyerekek. A kézmosás, törölközés technikájának elsajátítását, személyes példaadással segítik elő a kisgyermeknevelők, valamint ellenőrzés és dicséret módszerének alkalmazásával.

A tükör előtt való fésűlködés, nemcsak a mozdulatok gyakorlását segíti elő, hanem a testséma kialakulását és saját test megismerését.

Tanulják a gyerekek a helyes orrfújást, zsebkendő higiénias használatát.

Fontos a helyes fogmosási technika elsajátítása is, a fogak védelme, fogászati ellenőrzések, hiszen egy életre szóló igény megalapozása kezdődik el, itt a bölcsődében. A gyermekek egyéni fejlettségének megfelelően a reggeli gondozás idején kerül sor a szájöblögetésre. A zárt fogsorral rendelkező gyerekek saját jelükkel ellátott fogkefével, fogmosó pohár és fogkrém segítségével mosnak fogat. Jól segíti a helyes mozdulatok begyakorlását a mosdó fölött lévő tükör.

Elengedetlen követelmény, hogy a gyermekek ruházata tiszta, kényelmes és praktikus legyen. Lábbeli használat során, mindig felhívjuk a szülők figyelmét, hogy kényelmes cipőt adjanak gyermekeik lábára, ami tartja a bokájukat. Öltözködés-vetkőzés során a kisgyermeknevelő csak

annyi segítséget nyújt amennyit a gyermek egyéni szükségletei, fejlettségi szintje igényel. A gombolást, fűzést, kapcsolást játék eszközökön is gyakorolhatják a gyermekek. A rendezett ápoltsággal fejlesztjük a gyermekek ízlésvilágát, és kialakítjuk bennük a rend, tisztaság iránti igényüket.

11.4.Étkeztetés

Az egészséges életmódra nevelés része az egészséges táplálkozás. Fontos feladat a gyerekek táplálása, az önálló, tiszta étkezés tanítása, a helyes étkezési szokások kialakítása. Cél, hogy örömmel, jó étvágyal fogyasszák el az ételt. A gyermekek koruk és fejlettségi szintjüknek megfelelően (ölben vagy asztalnál ülve) gondozási sorrendben étkeznek. A kisgyermeknevelők figyelembe veszik az egyéni tempót, a szükségleteket. Az étkezések azonos időben, kulturált körülmények között, derűs légkörben zajlanak. Az ételt a kisgyermeknevelő mindig megkóstolja, mielőtt odaadja, meggyőződik arról, hogy megfelelő-e a hőmérséklete, minősége. A gyermekek játékhelyzetből érkeznek az asztalhoz és saját helyükre ülnek le. Minimálisra van csökkentve a gyerekek számára a várakozási idő. A kisgyermeknevelő személyre szólóan terít, tálal. Az együttműködési szándéktól függően vonja be a folyamatba. Az étkezők mellett ülve biztosítja a nyugodt, zavartalan étkezést. A helyes étkezési szokások (alapos rágás, gyümölcs, zöldség fogyasztása) kialakítására nagy hangsúlyt fektetnek. Az új ízeket, ételeket fokozatosan vezetnek be. A gyermeket ösztönözik, de nem kényszerítik az étel elfogyasztására. A szülővel folyamatos az információ csere a gyermek étkezési szokásairól, feljegyzés készül a gyermek egyéni dokumentációban.

11.5.Pihenés, alvás biztosítása

A gyermekek akkor játszanak önfeledten, akkor vesznek részt szívesen a különféle tevékenységekben, ha igény szerint megfelelő idő és lehetőség van biztosítva számukra az alvásra. Relaxációs sarokban, gyermekheverőn pihenhettek, ha elfáradtak. Az alváshoz az optimális feltételek (átszellőztetett szoba, csend, nyugalom, kényelmes fekhely és ruházat, állandó hely, alvócimborák) szükségesek. Egyéni bánásmóddal, testközelséggel, simogatással, halk énekkel, mesével segítik a kisgyermeknevelők az elalvást. A félrenyelés veszélye miatt nem adnak cumisüvegbe folyadékot a fekvő gyermeknek. Az ébredés után lehetőség van a csendes játékokra, ügyelnek arra, hogy a korábban ébredők ne zavarják meg társaik alvását.

11.6. Levegőzés

Minden évszakban biztosítjuk a szabadban, tiszta levegőn való tartózkodást, kinti játékot, mozgást.

12. A játék, játékos tanulás

A gyermekkor legfontosabb tevékenysége a játék, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és szociális fejlődést. A kisgyermeknevelő a játék feltételeinek biztosításával és nevelő magatartásával támogatja az elmélyült, nyugodt játéktevékenységet és a kreativitást. A gyermek igényeit figyelembe véve és a helyzettől függően kezdeményez, szerepet vállal a játékban, annak tartalmát ötleteivel, javaslataival színesíti. A játék ad lehetőséget a társas kapcsolatok fejlődésére is. A többi gyermekkel való együttlét örömforrás a kisgyermek számára, a társak viselkedése mintát nyújt, segítve a szociális képességek fejlődését.

A játék nemcsak kitűnő talaja a fejlesztésnek, mert általa szinte észrevétlenül tanul a gyermek, hanem azért is, mert a játék közben ismerkedik, illetve megismeri az őt körülvevő környezetet, majd az időben előrehaladva kiélheti, kipróbálhatja, feldolgozhatja, gyakorolhatja az életben előforduló szituációkat és az őt érő hatásokat.

A játék komplex tevékenység forrás, amelyet tudatosan felhasználnak a nevelés folyamatában. Nagyon fontos az olyan hangulatok, inger gazdag tárgyi lehetőségek megteremtése, melynek hatására a gyermek játéka, tevékenysége önmagától beindul. Ettől függetlenül a kisgyermeknevelő által kezdeményezett, vagy irányított játéktevékenységre is sor kerül a nap folyamán, hiszen a játék kicsiben maga az élet – megtanít a környezethez való alkalmazkodásra – éppen ezért az életre nevelés a játékban teljesezhet ki.

Kisgyermeknevelő feladatai a játék során:

- nyugodt légkör biztosítása
- megfelelő hely, eszköz biztosítása
- egyéni igény szerinti kezdeményezés és szerepvállalás
- közös és egyéni élményszerzési lehetőség biztosítása

- gyermeki játék önállóságának biztosítása
- gyermekek képességeinek, készségeinek fejlesztése
- lehetőség biztosítása a szabad játékra mozgásra

Bölcsődei játékkészlettel támasztott követelmények:

- *egészségügyi szempontok:* könnyen tisztíthatóság, fertőtleníthetőség, könnyű és balesetmentes legyen
- *pedagógiai szempontok:* minden tevékenységformához legyen megfelelő (manipulációs, konstruáló, mozgásfejlesztő, utánozó és szerepjátékhoz szükséges eszközök), játékeszköz, többfajta tevékenységhez lehessen felhasználni, a játékeszközök mennyisége igazodjon a gyermeklétszámhoz, nemek közötti egyenlőség elvének tiszteletben tartása
- *játék kivitelezése:* igényes legyen, természetes anyagokból készüljön, esztétikus, színes, érdeklődést felkeltő

Játékvásárlás, beszerzés során ezeket a követelményeket betartva igyekszünk a játékeszköz állományunkat bővíteni.

12.1.Mozgás, játékos torna

A mozgás a gyermek alapvető szüksége. A bölcsődében nagy gondot fordítanak a kisgyermeknevelők a rendszeres és örömteli mozgáslehetőségek kihasználására, amellyel hozzájárulnak a keringési rendszer teljesítőképességének, a csont és izomrendszer teherbíró képességének növeléséhez, valamint a gyermekek mozgásigényének kielégítéséhez.

Kisgyermeknevelő feladata:

- a változatos mozgásformák sokszori gyakorlása
- optimális feltételek biztosítása a csoportszobában, udvaron
- megfelelő számú és minőségi mozgásfejlesztő eszközök
- balesetmentes környezet kialakítása, fenntartása

A levegőzés fontos élettani hatású. Időjárástól függően a gyermekekkel a kisgyermeknevelők minél több időt töltenek a szabadban. A helyi adottságaink erre lehetőséget biztosítanak.

12.2.Mondókázás, éneklés

A zenei nevelés áthatja a bölcsődés gyermekek egész napját. A kisgyermeknevelők célja, hogy felkeltsék a gyermekekben a zenei érdeklődést, környezet hangjai iránti érdeklődésüket. Az énekes játékokkal fejlesztik a gyermek ritmusérzékét, hallását, esztétikus, ritmikus mozgását, szociális érzékenységüket az együtt éneklésen, mozgáson keresztül.

Kisgyermeknevelő feladata:

- magyar mondókák, énekes játékok megismerése
- énekléssel éneklési kedv felkeltése, minta nyújtása
- összerendezett mozgás kialakításának elősegítése
- ritmusérzék fejlesztése
- hangszerek (dob, cintányér, xilofon, csörgők, triangulum) megismertetése.

Tartalma:

- kötetlen formában, a nap bármely időszakában
- egy-egy gyermekkel is, de több gyermekkel is megvalósulhat
- évszaknak, aktualitásoknak megfelelő tartalommal.

Feltételei:

- rendelkezzen megfelelő számú énekanyaggal, amit emlékezetből el is tud énekelni
- kisgyermeknevelő énekeljen
- hangszeren tudjon játszani
- naponta többször énekelgessen egy-egy gyermekkel
- korcsoportonként válogassa össze a dalanyagot, tervezzen.

12.3.Verselés, mesélés

A kisgyermeknevelők célja a bölcsődében a játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókákkal, dúdolókkal, versekkel érzelmi biztonság adása. A mesék, versek az anyanyelvi nevelés eszközeiként ritmusokkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek pozitív élmények nyújtása. A mese, vers a gyermek érzelmi-értelmi

fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb eszköze. A mesélés a kisgyermek mentális egészségének elmaradhatatlan eleme. A meséléshez, verseléshez a gondozónők megteremtik a meghitt érzelmi, nyugodt légkört, ahol biztonságban érezheti magát és átélheti a mese nyújtotta örömeket, élményeket.

Kisgyermeknevelő feladata:

- a mesehallgatás, versmondás feltételeinek a megteremtése
- az irodalmi alkotások arcjátékkal, mozdulatokkal, hanglejtéssel történő előadása
- megfelelő hangerővel történő előadás
- használja ki a mondókázás nyugtató hatását
- ismertesse meg a hagyományokhoz, ünnepekhez kapcsolódó meséket, verseket
- közvetetten hasson a szülőkre az irodalmi alkotásokon keresztül
- a régi szokások értékeinek közvetítése
- kötetlen formában, a napszak bármely időpontjában, egy- egy gyermekkel vagy kiscsoportba kezdeményezni.

Tartalma:

- heti, napi rendszerességgel, az évszaknak, aktualitásoknak megfelelően.

Feltétele:

- rendelkezzen megfelelő irodalmi anyaggal, melyet emlékezetből fel tud idézni
- a kisgyermeknevelő sokat verseljen, meséljen, mondókázzon
- mesélés és verselés anyagát, módját korcsoportonként változóan tervezze
- naponta többször meséljen, verseljen, mondókázzon egy-egy gyermekkel

12.4. Alkotótevékenység

A kisgyermeknevelők célja az építő, ábrázoló alkotótevékenység segítése. Térbele, formai, színvilág kialakítása, gazdagítás. A természet színeire, formáira való ráhangolódás.

Kisgyermeknevelő feladata:

- alkotótevékenységhez a lehetőség biztosítása az egész nap folyamán
- lehetőség biztosítása a szülők számára az alkotások megtekintésére
- a különböző anyagokkal való ismerkedés biztosítása (gyurma, agyag, lisztgyurma, kavics, festék, ragasztó stb.), eszközöket (gyurmatábla, formázó, színesceruza,

zsírkréta, ecset, olló, nyomda, stb.), a kézimunka alapelemeit (rajzolás, festés, mintázás) alapelemeit.

- egyéni fejlettségnek, életkori sajátosságoknak megfelelő motiválás

Főbb alkotótevékenységek a bölcsődében:

- festés
- tépés
- ragasztás
- gyurmázás
- rajzolás
- építés
- vágás

Tartalma: egyéni fejlettségnek, életkori sajátosságoknak megfelelő

- képkészítés: rajzolás, firkálás homokba pálcikával
- rajzolás: ceruzával, zsírkrétával, filctollal
- festés: ujjheggyel, ecsettel, szivaccsal
- mintázás: gyurmával, karcolással, lenyomattal
- képalakítás: tépéssel, vágással, ragasztással, mozaikkészítéssel
- plasztikai munkák: egyszerű ajándékkészítés
- építés: hóval, homokkal, építőkockával, tüskével, legóval, stb.

Feltétel:

- egyéni fejlettségnek, életkori sajátosságoknak megfelelő feltételek biztosítása
- segíteni az esztétikai érzékenység, a szép iránti nyitottság, igényesség kialakulását
- elősegítése a belülről fakadó motivációnak, kreativitásnak
- direkt nevelői ráhatások nélkül, a gyermek spontán kezdeményezésére építve segíteni az alkotókedv, készség kibontakozását.

A tevékenység és ennek öröme a fontos, nem az elkészült mű, nem az eredmény.

12.5.Egyébb tevékenységek

Cél az egyéb tevékenységek során a közös munkálkodás, a tevékenység fontosságának, hasznosságának, a segítség átélésének hangsúlyozása oly módon, hogy a gyermek a tevékenységben örömmel vegyen részt, de bármikor kiléphessen belőle.

A bölcsődénkben ilyen tevékenységek, a virágok öntözése, asztalok törlése, terem rendbetétele, játékeszközök elrakása, gyümölcsök mosása stb.

Kisgyermeknevelő feladata:

- biztosítani a helyzetekben a próbálkozás, együttműködés, feladatok megosztásának lehetőségeit
- fejlessze a gyermekek ízlését, igényességét
- segítse a gyermekek mások felé fordulását, önállósulásuk kialakulását

Feltétel:

- megfelelő méretű eszközök és elegendő idő

13.Bölcsőde kapcsolatai

13.1.Kapcsolattartás a szülőkkel

A bölcsődei nevelés-gondozás a családdal együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Tiszteletben tartják a kisgyermeknevelők, hogy a gyermek nevelésének egyik színtere a család. A szülők hatékony együttműködése nélkül a nevelő-gondozó munkájuk nem lenne eredményes. A munkájuk során támaszkodnak a szülők elmondásaira, hiszen ők ismerik gyermekeiket a legjobban, így közvetíteni tudja szokásait, igényeit, szükségleteit, nagymértékben segítve a kisgyermeknevelőt a gyermek ismeretén alapuló differenciált, egyéni bánásmód kialakításában. A kisgyermeknevelő pedig, mint szakember, szaktudásával, tapasztalataival tudja segíteni a szülőt gyermeke nevelésében. A szülők és a bölcsőde

kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. Ez alapvető fontosságú a személyre szóló bölcsődei nevelés-gondozás kialakításában, és a családokat is segíti a nevelésben. A korrekt partneri együttműködés feltétele a kölcsönös bizalom, őszinteség, a hitelesség, a személyes hangvételű (de nem bizalmaskodó), etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartó, tapintatos, folyamatos kommunikáció, információ megosztása.

A kapcsolattartás egyéni formái:

- családlátogatás
- szülővel történő fokozatos beszoktatás
- napi beszélgetések érkezéskor és hazamenetelkor
- családi füzet
- fogadóóra

A kapcsolattartás csoportos formái:

- szülői értekezletek
- szülőcsoportos megbeszélések
- közösen szervezett programok

Mivel mindegyik más-más szerepet tölt be, ezért párhuzamosan többet is alkalmaznak a kisgyermeknevelők.

13.2.Családlátogatás

Az első családlátogatásra a beszoktatás előtt kerül sor, az így szerzett információk (családi körülmények, szülők nevelési szokásai, a gyermek, otthoni napirendje, stb.) segítsenek a gyermek kisgyermeknevelőinek abban, hogy megértsék a viselkedését és a későbbiekben felhasználhassák ezt az egyénre szabott gondozó-nevelő módszerek alkalmazásában. A családlátogatás tapasztalata a fejlődési naplóba kerül rögzítésre. Szülők és a kisgyermeknevelők folyamatosan, kölcsönösen tájékoztatják egymást a gyermek fejlődéséről. Ez alapvető fontosságú a személyre szóló nevelés-gondozás kialakításában és a családokat is segíti a gyermek nevelésében. A tájékoztatás mindig őszinte, hiteles és személyes hangvételű, etikai szempontból megfelelő, az érintettek személyiségi jogait tiszteletben tartva.

13.3.Szülővel történő fokozatos beszoktatás

A szülővel történő beszoktatás módszere a bölcsődei gondozó-nevelő munka egyik fontos feladata, mert a családdal való együttműködést helyezi előtérbe. Az anya vagy apa jelenléte biztonságot ad a kisgyermeknek, megkönnyíti az új környezethez való alkalmazkodását. A kisgyermek és a kisgyermeknevelő között fokozatosan kialakuló érzelmi kötődés segíti a gyermeket új környezetének elfogadásában. Jelentősen megkönnyíti a beilleszkedést a bölcsődei közösségbe.

Feltételei:

- a szülő korrekt tájékoztatása
- a szülő részéről a módszer elfogadása és együttműködő részvétele
- elegendő idő biztosítása, mely ideálisan kettő hét.

A szülővel való beszoktatás elemei:

- a beszoktatás első hetében az anyával együtt, a második héten már az anya állandó jelenléte nélkül, rövidebb, majd fokozatosan emelt idővel,
- a beszoktatás első hetében az anya gyermekével valamennyi gondozási műveletet elvégzi és a kisgyermeknevelő ezeket megfigyeli,
- a gyermek együttműködésétől függően az első napokban is kísérletet tesz a gondozási műveletek elvégzésére az anya jelenlétében,
- a harmadik, negyedik naptól fokozatosan veszi át az anyától a gondozási műveleteket
- a gyermek ébrenléti ideje alatt az anya rövidebb-hosszabb ideig távozhat a csoportszobából,
- az alvás jelenti a beszoktatás alatt a legnagyobb nehézséget, ezért az anyának az altatási idő alatt elérhetőnek kell lenni,
- egy kisgyermeknevelőhöz csak egy kisgyermek kerül beszoktatásra, hogy az adott gyermekkel tudjon foglalkozni,
- a gyermek bölcsődei életének kialakításában, a szakmai elvek megszabta kereteken belül figyelembe kell venni az otthoni szokásokat,
- a beszoktatás során az egész családot, nem „csak” a gyermeket kell segíteni.

13.4. Napi beszélgetések a szülővel

Fontos a kölcsönös tájékoztatás a bölcsődébe érkezéskor és a hazaadáskor. Érkezéskor a szülő nyújt információt az előző nap gyermekkel kapcsolatos eseményeiről, a gyermek egészségi állapotáról, a változásokról. Hazaadáskor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a gyermekről (hangulata, közérzete, társkapcsolat, beszéd, játék, mozgás, étkezés, alvás, önállóság stb.). Ügyelni kell arra, hogy a beszélgetés ne a gyermek „feje felett”, hanem őt is bevonva történjen. A napi beszélgetések formálják a kapcsolatot, erősítik a bizalmat, lehetővé teszi a gyermek és egymás minél teljesebb megismerését, a nevelés összehangolását.

13.5. Családi füzet

A családi füzet használata folyamatosan történik. A családi füzetben a szülő és a kisgyermeknevelő kölcsönösen tájékoztatják egymást a kisgyermekről. A szülő a bölcsődébe érkezés előtt rövid jellemzést ír gyermekéről, (allergia, tartós betegség) majd fontos bejegyzésekkel tájékoztatást ad a bejegyzésekről, a gyermek távolléte idején történt eseményekről. A kisgyermeknevelő a szülő bejegyzéseinek tudomásul vételét aláírásával igazolja.

Kisgyermeknevelő:

- beszoktatás tapasztalatairól készíti az első bejegyzést
- napi tapasztalatait (baleset, láz, bőr kipirosodás, megbetegedés, stb.) folyamatosan a családi füzetbe bejegyzi
- a gyermek fejlődése során elért változásról (szobatisztaság beszéd, mozgás, játék stb.) tájékoztatja a szülőket
- negyedévenként értékeli a gyermek egyéni fejlettségét.

13.6. Egyéni beszélgetés

Az egyéni beszélgetés során a szülő személyesen a gyermekével foglalkozó kisgyermeknevelővel beszélheti meg a gyermeke fejlődését, neveléssel kapcsolatos problémáit,

erősségeit, esetleges fejlesztendő területeit. Segítséget kaphat, miben és hogyan tudja odahaza is segíteni gyermekét a különböző területeken. Az egyéni beszélgetésekre előre egyeztetett időpontban kerül sor. Ezek mindig nagyon személyesek és bizalmasak – természetes a titoktartás!

13.7.Szülői értekezlet

Az intézményvezető és a szakmai vezető évente több alkalommal szervezhet szülői értekezletet, a szülőket érintő kérdésekről. Az új szülők részére a beíratás és a felvétel közötti időszakban tájékoztató jellegű szülői értekezletet tart, bemutatja a bölcsődét, a kisgyermeknevelőket. Ismerteti a házirendet, Szakmai Programot, házirendet, válaszol a szülők kérdéseire. Ezt követően a gyermek leendő csoportszobájában a kisgyermeknevelők vezetésével folytatódik a beszélgetés. Megbeszélik a családlátogatások időpontját, beszoktatások idejét. Szülői értekezletre egy nevelési évben két, három alkalommal kerül sor.

13.8.Szülőcsoportos megbeszélés

Célja olyan tematikus megbeszélések szervezése, amelyek a csoportba járó gyermekek szüleit foglalkoztatják. Megbeszéléseket a kisgyermeknevelők szervezik és vezetik, a bölcsődei nevelési-gondozási módszerekről, játéktevékenységről. Itt van lehetőség megbeszélni az együttnevelés módszereit, az egymástól hallott nevelési helyzeteket. Mód van egymás segítésére, szülőkkel megbeszélik a csoport életét, a gyermekek fejlődése érdekében tett próbálkozásokról.

13.9.Nyílt napok

A bölcsődei tevékenységekbe – a gyermekcsoportok megzavarása nélkül – betekinhetnek azok a szülők, akik bölcsődébe kívánják adni gyermeküket. Előzetes bejelentkezés alapján, szívesen látunk minden kisgyermekes családot, akik ismerkedhetnek a bölcsődével, beszélgethetnek szakemberekkel.

Közösen szervezett programok:

Bölcsődében évszakonként szervezünk közös programokat, amelyek erősítik a család és a bölcsőde közötti kapcsolatot. Ezek a programok:

- őszi kirándulás szervezése
- adventi barkács délután
- farsangi játékdélután
- húsvéti barkács délután
- gyereknapra közös programok (ugráló várban ugrálás, lovaglás, homokvárépítés stb.)
- szaktanácsadás

13.10.Szülők tájékoztatása

A csoport öltözőjében szülői hirdetőtáblán teszik közzé a kisgyermeknevelők a csoportot érintő aktuális, fontos információkat.

13.11.Óvoda-bölcsőde

A legfontosabb kapcsolat az intézményen belül az óvodával, óvodapedagógusokkal, gyerekekkel alakult ki. Az integrációnak köszönhetően a bölcsőde szoros kapcsolatot tart fenn egymással. Nevelési programokat összehangolva, egymásra épülve fejlesztik a 2-3-4-5-6-7 éves gyermekeket. A közvetlen közelség eltünteti a gyermekek számára a bölcsőde-óvoda átmenetet. Törekszünk intézményen belül egymás szakmai programjának a megismerésére, bölcsődei csoportban a látogatás során a gyerekek megismerésére. Az óvodába menő gyerekekről a kisgyermeknevelők szóbeli és írásbeli tájékoztatást adnak az óvodapedagógusoknak, a bölcsődében tapasztalt esetleges nehézségekről, rendellenességről. Ezzel is segítve a gyermek megismerését.

13.12.Kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal

A bölcsőde jelzőrendszer részeként együttműködik a Család- és Gyermekjóléti Szolgálattal. A bölcsődébe járó gyerekek családi helyzetét megismerve a gyermekvédelmi felelőssel segítik a

kisgyermeknevelők a nehéz körülmények között élő gyermekek családi helyzetén, pl. ruha, játék stb. gyűjtéssel, tanácsadással a gyermekneveléssel kapcsolatos nehézségek megoldására, szakemberek elérhetőségeit.

13.13.Kapcsolat az egészségügyi intézményekkel

Cél: együttműködés a védőnőkkel, gyermekorvossal a gyermek egészségének megóvása érdekében, egészséges életmód kialakítása.

Kapcsolat kiterjed a következőkre:

- havonkénti egészségügyi vizsgálatot, tanácsadást a bölcsőde orvosa végzi
- szűrések, tisztasági vizsgálatok a védőnőkön keresztül
- speciális orvosi vizsgálatokon való részvétel elősegítése

Fontos a bölcsődében a prevenció az egészségvédelem. Az egészségnevelés összetartozik a gondozással, a szomatikus, a pszichés, az érzelmi, az akarati neveléssel, valamint a szociális fejlődéssel.

13.13.Kapcsolat a gyermekélelmezéssel

Cél: együttműködés fenntartása a gyermekélelmezési konyhával, a minőségi élelmezési rendszer működtetése és a korszerű táplálkozási elvek alkalmazása érdekében. Az együttműködés eredménye, hogy a táplálék mennyiségileg és minőségileg helyes összetételű legyen, higiénés követelményeknek megfelelő és a korszerű konyhatechnikai eljárásokkal elkészített, élvezhető ételeket fogyaszthassak a gyerekek.

13.14.Kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálattal

Cél: szakszolgálat szakembereivel partneri kapcsolat kialakítása. Az átlagostól eltérően fejlődő gyermekek vizsgálaton való részvételének elősegítése a szakszolgálat szakembereinek közreműködésével, korai fejlesztésen keresztül a gyermek mielőbbi megsegítése.

14.A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültségének biztosításának módja, formái:

- a kisgyermeknevelő szakmai továbbképzéseken köteles részt venni
- továbbképzés időszak 4 év
- szakmai tanfolyam – kizárólag munkájához kapcsolódóan
- szakmai tanácskozás
- szakmai hospitálás

15.Szakmai Program működésének, bevéálásának ellenőrzési rendszere

- A bölcsődébe járó gyermekek szülei részére kérdőívek összeállítása. A kérdőívek kiértékelése nyomán a kisgyermeknevelők tájékoztatást kapnak a szülők elégedettségéről a bölcsődei ellátással kapcsolatban, ennek megfelelően a szükséges változások megtétele.

- A szülők panaszaikkal az intézmény vezetőjéhez, fenntartójához, valamint a gyermekjogi képviselőhöz fordulhatnak. A panaszok minden esetben kivizsgálásra kerülnek, a következtetések levonásra kerülnek, melyet a szükséges változtatások követnek.

- Az intézmény vezetője az éves ellenőrzési terv szerint ellenőrzi a kisgyermeknevelők munkáját, dokumentációját.

16.Hagyományok, ünnepek, rendezvények a bölcsődében

A bölcsődékben az ünnepek többsége zárt körben szerveződik, a gyermekek napirendjébe illesztve.

Zártkörű ünnepek: karácsonyi ünnepség, farsang, márc. 15, húsvét, gyermekek születésnapja, névnapja

Nyílt ünnepek: Mikulás, anyák napja, bölcsődei búcsúztató

Az életkornak megfelelő bábelőadásokat, koncerteket nézhetnek, hallhatnak a gyermekek. A hagyományokat, szokásokat figyelembe véve kerülnek megszervezésre ezek a programok.

17. Az ellátottak és a szolgáltatást végzők jogainak védelme

Különös gondot kell fordítani a gyermekek jogainak sérthetlenségére, valamint a szülők törvényes képviselők, és a bölcsődei dolgozók állampolgári, alkotmányos jogaira. A gyermeki jogok védelme minden olyan természetes és jogi személy kötelessége, aki a gyermek nevelésével, oktatásával, ellátásával, ügyeinek intézésével foglalkozik.

A gyermek joga, hogy

- segítséget kapjon a saját családjában történő nevelkedéséhez, személyiségének kibontakoztatásához, a fejlődését veszélyeztető helyzet elhárításához, a társadalomba való beilleszkedéshez,
- védelemben részesüljön a fejlődésére ártalmas környezeti és társadalmi hatások, valamint az egészségre káros szerek ellen,
- személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletben tartsák,
- védelemben részesüljön a bántalmazással – fizikai, szexuális vagy lelki erőszakkal -, az elhanyagolással szembe,
- a hátrányos megkülönböztetés minden formájától mentes nevelésben, gondozásban részesüljön.

A szülő (törvényes képviselő) joga, hogy

- tájékozódjon a bölcsődei ellátásról,
- megismerje a nevelés-gondozás elveit, módszereit,

- megismerje a csoport életét, napirendjét,
- megismerje a saját gyermeke ellátásával kapcsolatos tárgyi, személyi feltételeket,
- megismerje a saját gyermekéről vezetett dokumentumokat,
- tájékoztatást, tanácsadást kérjen a bölcsődei szakemberektől,
- véleményt mondjon, észrevételt, javaslatot tegyen az ellátással kapcsolatban,
- személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletben tartásák.

A szülő (törvényes képviselő) kötelessége, hogy

- gyermekével együttműködjön, emberi méltóságát tiszteletben tartsa,
- gyermekét az őt érintő kérdésekről tájékoztassa, igényeit, véleményét figyelembe vegye,
- gyermeke jogainak érvényesítése érdekében tegye a szükséges intézkedéseket,
- együttműködjön a gyermeke ellátásában közreműködő személyekkel, intézményekkel, és betartsa a házirendet.

A kisgyermek nevelő joga, hogy

- a munkával kapcsolatos információhoz hozzájusson,
- munkájával, a szakmával kapcsolatban véleményt nyilvánítson,
- személyét megbecsüljék, emberi méltóságát, személyiségi jogait tiszteletben tartsák, tevékenységét értékeljék és elismerjék,
- munkája során a gyermekek érdekeit tartsa elsődlegesnek, de ez nem sértheti egyéni, magánéleti, állampolgári érdekeit, jogait,
- a csoportjába tartozó gyermekek szüleivel rendszeresen kapcsolatban legyen,
- munkája során védelemre jogosult, ahol vele szembeni jogsértő vagy etikátlan bánásmóddal szemben,
- a vele szemben felmerült panasz esetén meghallgassák.

A kisgyermeknevelő kötelessége, hogy

- munkahelyén munkaköri feladatának ellátására képes állapotban, öltözékben jelenjen meg,
- a munkaköri leírásnak és a vezetői utasításnak megfelelően önállóan végezze feladatait,

- a gyermekek, szülők, munkatársak személyiségi jogait tiszteletben tartsa, a birtokába jutott információt ennek megfelelően kezelje,
- példamutató magatartással és szakmai tudásával védje hivatása, munkahelye jó hírnevét,
- teljesítse az elsődleges szocializáció hiányosságaiból rá háruló korrekciós funkciókat,
- szakmai kompetencia határait betartva lássa el feladatait,
- rendszeresen megújítsa szakmai ismereteit,
- munkáját a szakmai és etikai elvek figyelembevételével, mindenkori legjobb tudása szerint végezze.

18.Érdekképviselői Fórum

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében a bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmében Érdekképviselői Fórum működik.

Az Érdekképviselői Fórum feladata

- Az intézménnyel jogviszonyba álló és az ellátásra jogosultak érdekeinek védelme.
- A hozzá benyújtott panaszok és a hatáskörébe tartozó ügyek vizsgálata, döntése.
Intézkedések kezdeményezése a fenntartónál, a gyermekjogi képviselőnél, illetve más hatáskörrel rendelkező szervnél lehetséges.
- A házirend elfogadásánál egyetértési jog gyakorlása.

19.A bölcsőde szakmai dokumentumai:

Dokumentum megnevezése	Megjegyzés
<i>A nevelés-gondozás szakmai alapidokumentumai</i>	
Bölcsődei Nevelés Országos Alapprogramja	Országos Program
Bölcsőde Szakmai Programja	Helyi program, öt évenként felülvizsgáljuk.

Bölcsőde éves munkaterve	Éves terv, évente értékelésre kerül.
Bölcsődei SZMSZ	Évente ismertetésre kerül.
Bölcsődei házirend	Évente ismertetésre kerül.
<i>Bölcsődei csoport dokumentumai</i>	
Csoportnapló	Naponta vezeti mindkét kisgyermeknevelő.
Napirend	ősz-téli, tavaszi-nyári
<i>Gyermekek egyéni fejlődésének dokumentumai</i>	
Egyéni fejlődési napló - családlátogatás tapasztalatai - beszoktatás tapasztalatai - aktuális fejlettség - megfigyelések, tapasztalatok	A naplót a gyermek „saját kisgyermeknevelője” vezeti. A napló vezetésének célja: hogy rögzítsük a gyermek a különböző életkorban milyen fejlődési szinten áll. A kisgyermeknevelő tervező munkáját meghatározza, ennek alapján tűzi ki céljait, feladatait, amit el akar érni a gyermeknél
Bölcsődés gyermek egészségügyi törzslapja - Egészségügyi történések, igazolások bejegyzése - orvosi vizsgálatok eredményei - betegségek - szakvélemények stb.	A vezetésére az aktualitásnak megfelelően kerül sor.
Családi füzet -	A családi füzetben a kisgyermeknevelők és a szülők kölcsönösen egymást tájékoztatják. A szülő a bölcsődébe érkezés előtt jellemzi a gyermekét. A kisgyermeknevelő negyedévente értékeli a gyermeket.
Egyéb dokumentumok: - bölcsődei napi jelenlét kimutatása - gyermekétkezés jelentése	Napi szinten történik a dokumentumok vezetése.

20.A bölcsőde Szakmai Programja

A bölcsőde Szakmai Programja a nevelőtestületi szoba előtti folyosón elhelyezett irattartóban található. A Program hozzáférhető a bölcsődébe járó gyermekek szülei, bölcsődébe készülő gyermekek szülei részére, továbbá a fenntartó, az ellenőrzést végző szervek és más érdeklődő számára.

21.Érvényességi nyilatkozat, legitimációs záradék

A bölcsődei Szakmai Program 2023. szeptember 01-től visszavonásig érvényes.

Ezzel egyidejűleg hatályát veszti a 2018.01.10-ével életbe lépett Szakmai Program.

22.Zárszó

Bízunk abban, hogy a Szakmai Program a gyermekek életkori sajátosságait és a szakmai értékeket követve szolgálja a gyermekek sokoldalú személyiségfejlődését. Hisszük, hogy a Szakmai Program megvalósulásával boldog gyermekkort, egészséges testi, lelki, szociális fejlődést biztosítunk a gyermekeknek és a bölcsődés kor végére alkalmassá válnak az óvodai élet megkezdésére.

